

Przemysław Zaleski, wiceprezes ds. handlowych ENEA Operator Sp. z o.o.,
wiceprzewodniczący Społecznej Rady ds. Narodowego Programu Redukcji Emisji,
ekspert Podkomisji Sejmowej ds. Energetyki i członek PTPiREE

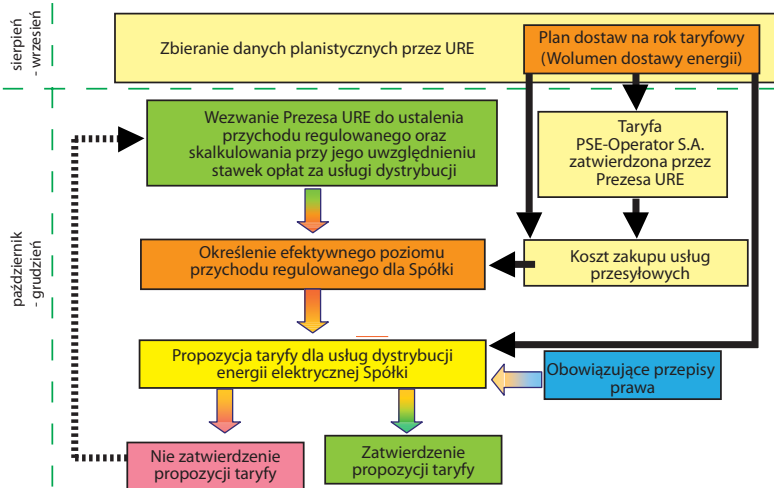
REGULACJA CEN W ENERGETYCE

- zalety i wady modeli taryfowania

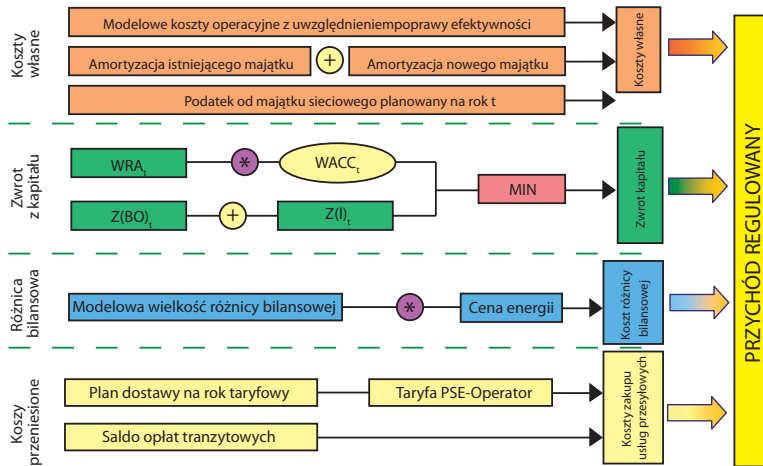

Taryfa energetyczna, dla przypomnienia, jest zbiorem zasad publikowanych przez Spółki i przekazywanych przez Sprzedawców, gdzie określa się ceny usług dystrybucyjnych oraz cen energii elektrycznej w określonych dniach i godzinach, dla określonych grup taryfowych. Proces taryfikacji przedsiębiorstw energetycznych zajmujących się działalnością związaną z obrotem energią elektryczną i świadczeniem usług dystrybucyjnych został rozpoczęty w grudniu 1998 r., ponieważ obowiązujące w energetyce ceny urzędowe stanowione były głównie na podstawie przesłanek makroekonomicznych¹ i wielu ekspertów uważało, że kalkulowane w cennikach przychody były oderwane od poziomu i struktury ponoszonych kosztów. Podjęto więc wysiłki, aby istotą nowej regulacji cen było uwzględnianie warunków funkcjonowania poszczególnych przedsiębiorstw energetycznych i wynikających stąd kosztów uzasadnionych prowadzonej działalności.

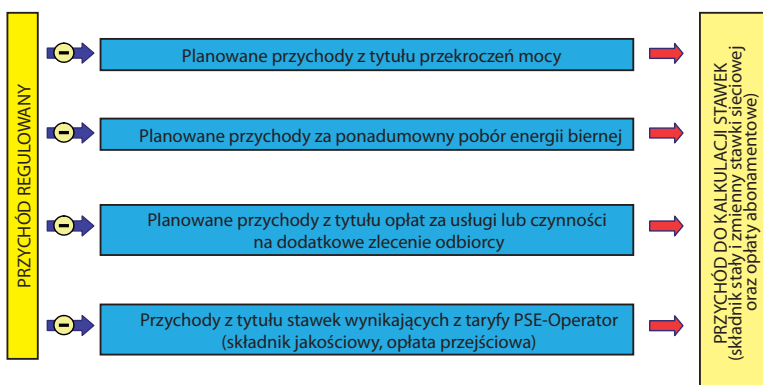
1) Za: www.ure.gov.pl/ Kształtowanie cen w sektorze energetycznym a inflacja. Rekomendacje dla polityki

Rys. 1. Proces zatwierdzania taryfy dla usług dystrybucji energii elektrycznej

Rys. 2. Kalkulacja przychodu regulowanego

Rys. 3. Przychód do kalkulacji stawek opłat

Proces tworzenia taryfy powinien prowadzić do takiego zatwierdzenia przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki formuły korzystnej ekonomicznie, a w przypadku usług dystrybucji głównie technicznie na dany rok.

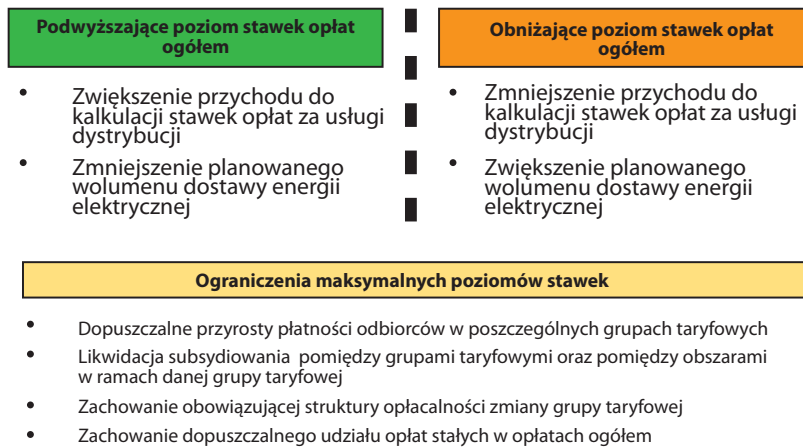
W procesie należy uwzględnić wymogi stawiane przez URE, wynikające z przepisów prawnych oraz rozważyć trendy zapotrzebowania na energię elektryczną w poszczególnych grupach taryfowych, a także przeprowadzić analizę prawdopodobnych decyzji odbiorców w dokonywaniu wyboru lub zmiany grupy taryfowej. Podstawą prawną jest tutaj art. 45. ust. 1 oraz art. 32 ust. 1 Prawa energetycznego, a URE opracowując modele i wytyczne do tworzenia taryf korzysta z szeregu danych otrzymywanych od operatorów systemów dystrybucyjnych. Zaliczają się do nich (oprócz żądanych przez URE osobnymi pismami), m.in. liczne sprawozdania: G-10.4k, z działalności koncesjonowanej, DTA zawierające szczegółowe zestawienia dotyczące wszystkich płaszczyzn działalności, czy informacje dotyczące ilości odbiorców oraz mocy umownych. Proces powstania taryfy wygląda następująco (rys. 1).

Model taryfowy dla spółki dystrybucyjnej

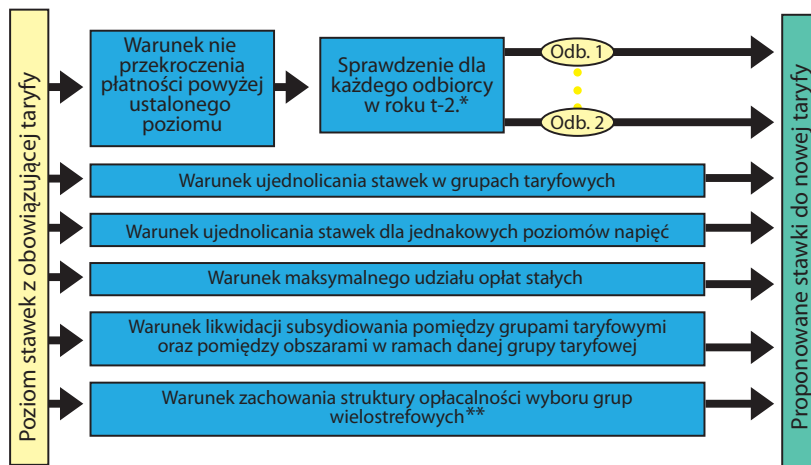
W istniejącym modelu dla dystrybucji przyjęto, że przychód regulowany opierał się będzie na zestawieniu kilku kategorii kosztów:

- koszty operacyjne,
- koszty amortyzacji,
- koszty podatków,
- koszty zakupu energii na potrzeby pokrycia różnicy bilansowej,
- koszty zakupu usług przesyłowych z saldem tranzytów
- zwrot z kapitału zaangażowanego w działalność dystrybucyjną.

Kalkulacja tych kosztów dla Spółki nie jest trudna, jak widać na przedstawionych obok algorytmach (2-5), niestety problemem jest uzyskanie ich akceptacji przez zatwierdzają-

Rys. 4. Czynniki determinujące poziom stawek opłat za usługi dystrybucji

Rys. 5. Kalkulacja stawek opłat za usługi dystrybucji energii elektrycznej

*Dotyczy odbiorców z grup taryfowych Ax, Bx, C2x. Sprawdzenie płatności w grupach Gx i C1x przeprowadzane jest dla modelowych grup odbiorców. ** Możliwość odstępstwa od warunku w określonym celu, np. promocji poboru w określonej strefie.

Tab. 1. Analiza porównawcza

	Model pułapowy	Model kosztowy
plusy	<ul style="list-style-type: none"> - Wspierają ograniczenie OPEX - Wspierają korekty aktywności 	<ul style="list-style-type: none"> - Wspierają inwestycję w CAPEX - Zapewniają oczekiwaną stopę zwrotu z inwestycji
minusy	<ul style="list-style-type: none"> - Nie wspierają inwestycji w CAPEX - Jakość usług - Nie zawsze zapewniają oczekiwaną stopę zwrotu 	<ul style="list-style-type: none"> - Nie wspierają ograniczeń OPEX - Nie wspierają korekt efektywności - Duże wymagania informacyjne dla Regulatora

Opracowanie rysunków: Maciej Sroka, ENEA Operator

cych. Dlatego OSD co roku przeżywa swoisty horror niepewności co do ostatecznego poziomu cen akceptowanego przez URE. Jest to oczywiście specyfika wszystkich obszarów regulowanych, ponieważ regulator z jednej strony pełni rolę strażnika i stara się ograniczać wzrost cen energii, ale z drugiej ma obowiązek jednocześnie rozwijać mechanizmy wspierające inwestycje sieciowe, za które odpowiadają OSD.

■ Modele taryfowy – zły czy dobry

Rok 2010 jest trzecim z rzędu rokiem taryfowania w ustalonym przez Prezesa URE jako 3 letni okres regulacji, dlatego składowe przychodu regulowanego nie są inne niż wyżej wymienione. Niemniej warto im się przyjrzeć przed przyjęciem nowego modelu. Obecna formuła oparta jest na modelu kosztowym funkcjonującym przed wydzieleniem OSD, który zakładał tzw. pułapową metodykę taryfowania, tzn. z góry określony poziom przychodów dla pierwszego roku, a następnie korektę w kolejnych okresach o współczynnik X. Jest on określany poprzez oczekiwany poziom poprawy efektywności funkcjonowania przedsiębiorstwa. Zmienne zostały określone w oparciu o model ekonometryczny, który powinien pozwolić na określenie uzasadnionego poziomu kosztów operacyjnych. Niestety praktyka wykazała, że model nie oddawał rzeczywistego poziomu kosztów operacyjnych. Trudno było ocenić również potencjalne działania proefektywnościowe, bo proces unbundlingu przeprowadzony dość szybko odbijał się „czkawką” jeszcze długo. Stąd istotne jest pytanie o model następny.

Podczas jednej z konferencji energetycznych dyskutowałem z kolegami z firmy doradczej PwC o kształcie nowej formuły i pamiętam, że rozważali-

śmy plusy i minusy zarówno modelu pułapowego i kosztowego. W tabeli 1 przedstawiam analizę porównawczą z dyskusji². Jak widać model pułapowy bardziej wspiera podnoszenie efektywności, a model kosztowy koncentruje się na inwestycjach w majątek oraz daje lepsze warunki właścicielowi. Nowy model sta-

nie więc przed kilkoma problemami, a mianowicie jak w nowej rzeczywistości dla OSD, gdy zmienia się charakter sieci dystrybucyjnej, wchodzi nowe technologie, nowe oczekiwania względem parametrów jakościowych i wygody odbiorców, oceniać poziom kosztów operacyjnych, jak odróżnić kwestie wynikające z zadań nakłada-

nych na spółki, jego specyfiki od potencjalnych nieefektywności.

Pytań będzie wiele, wątpliwości jeszcze więcej. Więc z jednej strony z optymizmem, a z drugiej strony z lekkim niepokojem oczekuję nowej formuły. Miejmy nadzieję, że podobnie jak w przypadku WRA odnajdziemy kompromis. □

Monika Jarzemska, KPK IEE, Krajowa Agencja Poszanowania Energii S.A.

Intelligent Energy Europe

Agencja Wykonawcza ds. Konkurencyjności i Innowacji (EACI) ogłosiła w marcu kolejny nabór wniosków na projekty do programu „Inteligentna Energia – Program dla Europy” (IEE) rezerwując na 2010 rok pulę 56 mln euro. Program IEE funkcjonuje od 2003 r., kiedy to został uruchomiony przez Komisję Europejską celem promowania efektywności energetycznej i wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Co roku określone są tematy, w ramach których można składać wnioski o dofinansowanie projektów.

■ Priorytety w 2010 r.

W tym roku priorytetem są działania rozpowszechniająco-promocyjne w następujących obszarach:

- poprawa efektywności energetycznej oraz racjonalne wykorzystanie zasobów energetycznych (SAVE), w tym efektywne energetycznie budynki i świadomość konsumencka,
- promowanie nowych i odnawialnych źródeł energii i wspieranie dywersyfikacji źródeł energii (AL-TENER), w tym energia elektryczna z OZE, bioenergia oraz wykorzystanie OZE w budynkach,
- promowanie efektywności energetycznej oraz zastosowanie nowych i odnawialnych źródeł energii w transporcie (STEER), w tym energooszczędny transport oraz budowanie kompetencji w sektorze transportu,
- budowanie kompetencji społeczności regionalnych i lokalnych, nowe schematy finansowania inwestycji w efektywność energetyczną w budynkach (Działania zintegrowane).

²⁾ Na podstawie prezentacji PwC, Artura Kostki i Wojciecha Michalowskiego, Konferencja zorganizowana przez TCC&T, Warszawa 18-19.06. 2009.